

JOZUA 11:1-9

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus!

Zou ik m'n preek over het Schriftgedeelte dat vandaag voor ons ligt eens mogen beginnen met een verhaal uit de kerkgeschiedenis? Ik bedoel een verhaal over Wulfilas, de vertaler van de heilige Schrift in het Gotisch, een taal die aan de onze en aan andere Germaanse talen nauw verwant is geweest. Wulfilas of Wulfila, dat wil zeggen "wolfje", was zelf van afkomst een Gotische jongen, maar hij kwam te Constantinopel, en hij leerde daar Grieks, nog ten tijde van keizer Constantijn de Grote; begin 4e eeuw. En toen heeft hij als christen de Bijbel uit het Grieks overgezet in de taal van z'n volk, in het Gotisch. Wat mooi hè? Alleen maar... naar men zegt heeft hij toen niet de héle Bijbel voor zijn volk vertaald. Waarom niet? Zijn volk, de Goten, was namelijk nogal krijgshaftig, oorlogszuchtig, ziet u? En daarom heeft hij -naar men zegt- zulke boeken als Samuël en Koningen maar overgeslagen, onvertaald gelaten, omdat daar zoveel geschiedenissen in stonden over oorlogvoeren en vechten. Wulfilas was bang dat die Bijbelboeken een verkeerde invloed op zijn volk zouden hebben.

Laten we aannemen dat dit verhaal waar is, dan ben ik toch voor iets anders bang. Namelijk, dat dat kwaaltje van bisschop Wulfilas vaker voorkomt dan we misschien denken. Dat ieder christen daar aanleg voor heeft, omdat we allemaal gevaar lopen de Bijbel fragmentarisch te lezen, brokstukig, en de grote verbanden uit het oog te verliezen. Neem nu ook weer deze geschiedenis van de slag van Jozua tegen een groot Kanaänitisch leger, gevoerd bij Merom; de slag bij Merom. Ja, als u vergeet wie Jozua was, wat Israël was, en wie die Kanaänieten waren, ja, dan zou ik bijna verzuchten: och! doe die Bijbel dan maar dicht! Maar dat zou natuurlijk ook weer niet goed van me zijn, en daarom: laten we maar meteen de koe bij de horens vatten en zeggen wat hier in dit Schriftdeel, in deze geschiedenis, aan de hand geweest is.

Jozua is maar niet op een ordinair oorlogspad geweest, maar de man heeft trouw gewandeld op het gelóófspad! Geloof, Godsvertrouwen, daar is ook deze geschiedenis weer vol van. En met dat geloof van Jozua zijn toen bepaald de volgende dingen gebeurd. Dat geloof is:

ten eerste: ernstig beproefd

ten tweede: onmiddellijk getoond

ten derde: heerlijk be kroond, door Gód be kroond!

Ziedaar vast de hoofdzaken: het geloof van Jozua en Israël ernstig beproefd, onmiddellijk getoond, en heerlijk be kroond.

Laten we eerst weer even om ons heen kijken en zien waar onze tekst voor vandaag staat. In de voorafgaande hoofdstukken van ons boek is verhaald hoe de Israëlieten over de Jordaan zijn gekomen, hoe de stad Jericho in hun handen gevallen is, en vervolgens -met enig oponthoud- de stad Ai. Daarop is gevolgd de geschiedenis van Gibeon, van de slimme Gibeonieten. Want Jozua is wel een echt gelovig man geweest, dat wel, van jongsaf, maar volmaakt...?? nee! In dat geval met die Gibeonieten is hij erin gelopen, gewoon erin gelopen, doordat de man te goed van vertrouwen is geweest. Wilt u dat een zonde noemen? goed, maar dan zou ik het haast een sympathieke zonde noemen; er zijn ergere! En Jozua heeft er last genoeg van gehad. Om dat Gibeon is de man in groot perikel geraakt, want Gibeons bondgenootschap met Israël is door de andere Kanaänieten natuurlijk beschouwd als een gemene streek, als landverraad! Vandaar, dat zich een hele coalitie, een coalitie van vijf koningen!, op het ene Gibeon heeft geworpen! Gibeon riep toen zijn splinternieuwe bondgenoot Israël te hulp: "Ach! trek uw hand niet van ons af! Verlos ons en help ons!" En wat deed Jozua toen? Die is toen ook tegenover die mensen een man van zijn woord geweest; eerlijk! En God heeft daar Zijn zegel aan gehecht. In de slag om dat Gibeon, dat Gibeon met zijn dubieus gedrag, heeft God het voor Israël, dat zijn woord hield, opgenomen. Opgenomen met inzet van zon, maan en meteorostenen!

Dat was de slag om Gibeon. Wat daar verder op gevolgd is sla ik nu over.

Welnu, nu gaat het in onze geschiedenis voor vandaag weer over een slag, wéér over een veldslag. Het gaat hier over de geduchte slag bij Merom. De situatie is nu deze geweest: Jozua heeft de

Israëlieten een legerplaats laten opslaan te Gilgal. Dít Gilgal is een ander geweest dan dat bij Jericho. "Gilgal" is een vaker voorkomende plaatsnaam geweest. Dít Gilgal -en wilt u dat alstublieft goed onthouden?- dít Gilgal lag midden in Kanaän, bij Sichem. Na de verpletterende slagen die hij naar het zuiden heeft uitgedeeld, heeft Jozua zich weer teruggetrokken op zijn oude positie te Gilgal bij Sichem, dus in centraal-Palestina. Nu, en het is dààr geweest dat Israël opnieuw, opnieúw! een machtige coalitie tegen zich heeft zien opstaan. Alleen nú vanuit het Noorden! En ditmaal onder leiding van de koning van de stad Hazor. Blijkens de opgravingen moet dat een beduidende plaats geweest zijn. Koning Salomo heeft er later wéér een vestingstad van gemaakt. Ze lag op een strategisch punt; ze lag een kilometer of 14 ten noorden van het bekende meer van Genesareth, dus in Galilea. Evenzo trouwens de andere steden die met Hazor samendeden, en waaraan ik nu maar stilzwijgend voorbijga. Want van meer belang is thans het feit dat die coalitie onder leiding van koning Jabin van Hazor zo'n buitengewoon talrijke troepenmacht op de been gebracht heeft. Zó talrijk, dat de schrijver zegt: als het zand aan het strand van de zee! En daar kwam nog wat bij! Want -alsof dat enorme getal nog niet schrikaanjagend genoeg was!- dit massale leger beschikte bovendien nog over zeer veel paarden en strijdwagens! En dat, dàt was een soort van oorlogsmateriaal waarmee Israël nog geen kennis had gemaakt; tenminste niet in Kanaän. Wel vroeger, in Egypte; denk maar aan de Rode Zee, waar de farao zo'n ruim 40 jaar geleden met zijn paarden en wagens door het water verzwolgen was. Maar tijdens hun verblijf in het land Kanaän waren de Israëlieten met zó'n legermacht, ja zo'n óvermacht, niet alleen numeriek maar ook materieel toch nog niet geconfronteerd! Wat moesten de lichtgewapende Israëlieten tegenover zó'n beroepsleger, beroepssoldaten met zúlke zware wapens -wagens en paarden!- nu toch beginnen? Infanterie tegenover tanks, zouden we tegenwoordig zeggen. Dat was toch geen verhouding meer?!

Gemeente, moet dit voor Jozua en heel Israël niet een zeer ernstige geloofsbeproeving betekend hebben? Nu hadden ze op hun veldtocht tegen het Zuiden zulke grote successen behaald, maar nu deze vreselijke overmacht vanuit het Noorden kwam aanrollen, scheen het nu niet, alsof dat allemaal tevergeefs was geweest? Zag het er nu niet naar uit dat deze Kanaänitische krijgsmacht toch nog aan heel het bestaan van Israël een eind maken zou?

Ziehier het eerste deel van onze tekst. Het geloof van Jozua en Israël moet toen wel heel erg op de proef gesteld zijn! U moet er zich eens even in verplaatsen; dan wordt een mens toch stil! Ze stonden als voor een wal van bloed en staal!

Maar nu het tweede deel. Hoe heeft Israël toen op die Kanaänitische uitdaging gereageerd? Mag ik het even in mijn eigen woorden vertellen, zonder de tekst precies vers voor vers te volgen? Jozua heeft de bui helemaal niet afgewacht! Jozua heeft de legerplaats van Gilgal die -zoals ik zei- in het midden van het land lag, onmiddellijk verlaten en is met zijn manschappen onverwijld naar het Noorden getrokken. Om begrijpelijke redenen, nietwaar? Want het leger van de vijand was immers bezig zich samen te trekken in het Noorden, in de buurt van Merom, of, zoals er letterlijk staat: "bij de wateren van Merom" U moet even weten dat hierdoor blijkbaar een zeker bronnengebied werd aangeduid. Daar komt de Jordaan vandaan; een bronnengebied ten noorden van de Galilese zee nog weer; een waterrijk gebied dus. Maar al was dat gebied dan waterrijk, het lag toch hoog, tamelijk hoog. En daarom is de vijand natuurlijk voornemens geweest om zo gauw mogelijk uit die hogere heuvelachtige streek af te dalen naar het Zuiden, waar het terrein vlakker was, en dus geschikter om er met paarden en wagens op te opereren. Dààr heeft Jozua meteen een stokje voor gestoken; die kans heeft Jozua de vijand niet gelaten! Daartoe heeft Jozua niet eens een goddelijke openbaring afgewacht! Zeer terecht, want de man kénde toch zijn taak? Hij was door God toch tijdens het leven van Mozes al aangewezen om straks Israël voor te gaan bij het beërven van het beloofde land? En op die taak had de HERE aan Jozua Zijn zegen toegezegd. Lees het maar eens na; daar begint het boek Jozua mee, met Gods zegen over Jozua bij diens aanvaarding van deze grote taak: Israël in de erfenis brengen, en aan Israël het land van de Kanaänieten toewijzen, vast verdelen. Dus Jozua kende zijn taak. En als we onze taak kennen, dan moeten we die ook aanvatten! Dan mogen we wel bidden, maar dan moeten we niet onze tijd vérbidden; dan moeten we niet talmen! Dan moeten we niet net doen alsof we onze taak toch eigenlijk niet weten! Jozua heeft zelfs niet gewacht op een nadere openbaring van God aan hem. Die heeft hij wel gekregen; daarover straks, maar daar heeft Jozua niet op gewacht! En dààrdoor, door dat onmiddellijke aanpakken heeft Jozua nu zijn geloof getoond, zijn Godsvertrouwen. Want Jozua heeft

zich al voor een aanval op de vijanden gereedgemaakt toen die nog in het hoge Noorden bezig waren met hun machtige concentratie in dat heuvelachtige en waterrijke gebied van Merom, waar het met paarden en wagens veel moeilijker manoeuvreren was natuurlijk dan meer zuidwaarts, naar Jozua toe, in de vlakte! Daar heeft Jozua een stokje voor gestoken! "Verstandig van Jozua", zult u zeggen. "Handig van Jozua...", mocht u ook zeggen, als u er dan maar vooral bij zegt: "...en gelóvig van Jozua!" Want kent u Jozua??

Herinnert u zich de geschiedenis van Jozua en Kaleb, als de enige twee verspieters die veertig jaar tevoren in de woestijn zeiden tegen die andere tien: "Welnéé, welnéé, laten we toch niet bang zijn voor die hoge muren in Kanaän met die grote poorten van de steden, en voor die lange kerels, voor die Enakieten, want de HERE staat toch aan onze kant?" Dat was Jozua toen, buiten Kanaän, ruim veertig jaar geleden, en dit is dezelfde, dezelfde Jozua van nú, bínnen Kanaän! Nee, nee, voor die enorme massa krijgslieden en voor dat geweldige krijgsmateriaal -wagens en paarden- is Jozua niet teruggeschrokken! Hij kénde de HERE toch?? Hij had Gods belóften toch?? Hij had toch gezien wat de HERE kon? Hij had toch gezien wat de HERE met farao en zijn paarden en wagens gedaan had in de Rode Zee? En hij had toen toch het lied van Mozes gehoord "Jahweh is een Krijgsman!"; Exodus 15? Op die God heeft Jozua nu, ook nu weer, vertrouwd; onmiddellijk, meteen! Zó moet het; zó heeft het gelovige Israël in later eeuw er zelf al zingende van getuigd; zie psalm 20! "Dezen beroemen zich op wagens, en genen op paarden, maar wíj roemen in de Naam van de HERE onze God!" Heeft Jonatan een ànder geloof getoond? Heeft David een ànder geloof getoond tegenover Goliath, die wandelende tank? En onze Here Jezus Christus, heeft Hij een ànder geloof getoond, zelfs tegenover dood en graf?? Nee! maar Hij vertrouwde erop dat de Vader er Hem weer uit opwekken zou! En is 't niet gebeurd? En vandààr -zegt Hebréeën 2- vandààr dat we Jezus nu zien met eer en heerlijkheid gekroond: lóón... op Godsvertrouwen! Want zó doet God dat dan. Geloof wordt door God bekroond! Dat heeft God ook gedaan met het geloof van Jozua! En dat wil ik u tenslotte nog even laten zien.

Ik herhaal nog eens: de legerplaats te Gilgal, waar Jozua vandaan kwam, lag midden in Palestina, in het centrale bergland ervan. Dus... -kijk maar op de kaart- ...vanaf dat Gilgal in het midden tot aan Merom helemaal in het Noorden van het land was het een afstand die te groot was om in de tijd van één dag te worden afgelegd, nietwaar? Dat is duidelijk. Maar wat volgt daaruit dan? Jozua hééft inderdaad van God een nadere openbaring ontvangen, inderdaad, maar hoe luidde het begin daarvan? "Vrees niet voor hen, Jozua, want morgen om deze tijd ben Ik het, die hen allen verslagen aan Israël overgeef!" Hoort u dat? "Mórgen om déze tijd!" Als we dat precies nemen... -en daar is het toch de uitdrukkingwijze naar, nietwaar?: "mórgen om déze tijd"; dat zeggen wij toch ook wel eens als 't negen uur is: "morgen om deze tijd...", dan is dat geen élf uur, maar négen uur!-, ...dan heeft Jozua dus die aanmoediging van God ontvangen toen hij al onderweg was! Toen hij al vertrokken was! Toen hij al op reis was! Onderweg, alvast gelóvig onderweg! En toen kwam God en zette dààr nog eens de kroon op! Zó is 't gegaan!

Dat zijn hier de drie stadia geweest. Één!: de vijand verzamelt zich, massaal en krachtig, ongewoon krachtig; twéé!: Jozua gaat er onmiddellijk op af, in geloofsgehoorzaamheid aan zijn opdracht; 't was hem toch bevolen? en hij had toch Gods belofte achter zich? Drie!: en dàt wordt dan door God bekroond met de verzekering, onderwég, op reis: "morgen om deze tijd, kijk maar op de klok!, dan geef Ik, IK ze in uw macht!" Nu, en dat is uitgekomen ook hoor! Jozua heeft ze dus van het zuiden uit aangevallen, en de vijanden zijn letterlijk uiteengestoven, en wel in drie windrichtingen: naar het Westen, in de richting van de Middellandse Zee, namelijk naar Misrefoth-maïm (wij zouden zeggen Misrefoth-aan-Zee, zoals we ook zeggen: Katwijk aan Zee); naar het Noorden, helemaal in de richting van groot-Sidon, een plaats die nog voorbij Tirus lag, en naar het Oosten, naar Mispa, gelegen aan de voet van de Hermon, een onderdeel van het Anti-Libanonbergte. Ze vluchtten de bergen in!

Zó heeft Jozua toen dat machtige leger uiteengeslagen. En waarmee...? Ja, zeg maar gerust: vrijwel met zijn blote handen! Want de bewapening van Israël heeft tegenover de kracht van paarden en strijdwapens natuurlijk niet veel betekend. Maar Jozua had één wapen dat de vijand niet had: het wapen van het geloof! En Jozua had één Bondgenoot, die aan de zijde van de vijand niet stond! Dat was Jahweh! Ja, wíj weten nu zelfs: de Éngel van Jahweh. Dat is Dezelfde geweest die wij nu kennen

als Gods Zoon, Jezus Christus. Denk erom! Die Grote Jozua is ook al de Hoofdpersoon geweest in het boek Jozua; ik wees u daarop al eerder: Christus als Achtergrondfiguur van het boek Jozua!

En nu zijn we haast klaar. Alleen... nu moet nog één ding even onze aandacht hebben. Toen God dat spontane geloofsinitiatief van Jozua bekroonde met de belofte dat dat hele massale en krachtige leger door Jozua uit elkaar zou worden geslagen -"morgen om déze tijd!-", toen heeft God echter daaraan het bevel toegevoegd dat de Israëlieten de pezen van de paarden zouden moeten doorsnijden, en de strijdwagens zouden moeten verbranden. En we lezen dat dat gebeurd is ook! De pezen van de paarden zijn doorgesneden, en de strijdwagens zijn verbrand! Dat staat er: "Jozua deed zoals de HERE hem bevolen had".

En kijk! Misschien heeft dít bericht bij deze of gene onder ons teleurstelling gewekt, vooral bij de dierenvrienden. Want als u nu spreekt van een mooi dier, en van een lief dier, dan wel van een paard! En als de HERE nu nog bevel gegeven zou hebben die paarden allemaal af te maken, te doden: dat zou ook al erg geweest zijn, maar dat was dan nog te plaatsen geweest, net als het verbranden van de strijdwagens. Die waren immers van hout, hoewel beslagen met brons (later van ijzer), dus die konden verbrand worden. Maar om nu van die paarden alleen maar de pézen door te snijden, zodat die arme dieren geen poot meer overhielden om op te staan en maar hulpeloos en onmachtig op het slagveld moesten achterblijven om daar dan van dorst te sterven, of 's nachts door het roofgedierte, de hyena's en zo, te worden verslonden: "hoe kon God dät nu bevelen?? En hoe kon Jozua dät nu doen??" 'k Hoor 't u zeggen! En wat kan ik u goed begrijpen! En weet u hoe dat komt? Dat komt niet alleen omdat ook ik, evenals u, zo veel van dieren houd, vooral ook van paarden! Maar dat komt vooral híérdoor, omdat ik -evenals u- van nature aanleg heb voor het kwaaltje van bisschop Wulfilas, weet u nog? Die beste man vond immers dat hij maar niet de héle Bijbel voor zijn volk, de Goten, moest vertalen; niet die vechtverhalen uit het Oude Testament, anders zouden de Goten daar nog maar vechtlustigér! van worden!

Kijk! Dat was nu fout van bisschop Wulfilas; wel begrijpelijk, maar toch fout! Want die oorlogen van Israël tegen de Kanaänieten zijn maar geen gewone oorlogen geweest! Anders zou het toch zeker dwaasheid zijn geweest om die paarden van de vijanden af te maken, en die strijdwagens te verbranden?! Welk verstandig mens doet dat nu in tijd van oorlog?? De wapens die je op je vijand buit maakt moet je natuurlijk niet vernietigen, maar bewaren; overnemen, en straks tégen hem gebruiken!

Jawel, maar Israël voerde geen gewóne oorlog! Israël voerde een gelóófsoorlog! En daarin komt het nu juist níét aan op 's mensen eigen kracht! Die heeft God heel niet nodig! Maar daarin komt het aan op Góds kracht! Daarom had Mozes al in Deuteronomium 17 bevolen: "de Israëlitische koningen zullen zich straks niet mogen bedienen van paarden!" Een bevel dat David heeft gehoorzaamd! Die heeft de paarden van zijn vijanden, die hij veroverde, afgemaakt! Maar Salomo niet! Dààrin heeft het begin van het verkeerde bij Salomo ook al gezeten! De oorlogen van de Israëlieten tegen de Kanaänieten zijn maar geen gewone oorlogen geweest! Omdat de Kanaänieten geen gewóne mensen zijn geweest; geen gewóne heidenen, zoals u en ik van afkomst heidenen zijn! Geen gewóne verdoemelingen en kinderen des toorns, zoals u en ik en alle mensen dat zijn! Maar de Kanaänieten zijn bijzóndere verdoemelingen geweest! De Kanaänieten zijn mensen geweest voor wie bij God géén pardon meer was, omdat God hun smerigheden en onzedelijkheden móé was, meer dan móé was! Zó moe, dat Hij in Abrahams tijd aan het bestaan van Sodom en Gomorra Zelf maar vast een einde had gemaakt! Maar de rest moest door Israël worden opgeruimd, met de bàn opgeruimd: vernietigd! Mannen, vrouwen, kinderen: totaal! God was veel te bang dat Israël zich ooit met die slechte mensen inlaten zou!

U weet: dat heeft Israël later tóch gedaan! En dat is dan ook voor Israël op zware straf uitgelopen: op de ballingschappen! 't Wàs toch ook erg? 't Volk van Jahweh ging zich Kanaänitisch gedragen, zoals dat vandaag weer gebeurt. Gedóópte volkeren zakken af naar het peil van Sodom en Gomorra: kanaänitisme! Dät is de kwaal van onze tijd!

Begrijpen we nú wat God met dat harde bevel aan Jozua bedoeld heeft? Ze hebben daar op de grond moeten liggen, die lieve dieren, die arme paarden, met doorgesneden hakkepezen, machteloos, hulpeloos, zeker wel een dag lang! Dacht u soms dat dat GóD niet aan Zijn hart gegaan is? God spaarde maar wàt graag nog het vee van Ninevé! Maar het kàn wel eens gebeuren dat een wereld slechter wordt dan Ninevé, en het kàn dan wel eens gebeuren dat de arme dierenwereld lijden moet om de zonden van de mensen! Verwondert u zich maar niet al te zeer, mensen van de 20e eeuw! Hoe vaak gebeurt dat vandaag niet ten gevolge van vervuiling bijvoorbeeld? "De ganse schepping zucht als in barensnood, wachtend op de komst van de heerlijkheid van de kinderen Gods", schrijft Paulus in Romeinen 8. Als dat ooit waar geweest is, dan vandaag wel!

Welnu, die arme dieren, die paarden, zijn daar in de slag bij Merom door God gebruikt -tegen Zijn hàrt in gebruikt!- als demonstratiemateriaal, zeker wel een dag lang, om Israëel de les in te prenten: "denk erom, de weg van Kanaän nóóit op! In Mijn Kerk, onder Mijn volk, in de gemeente van Jezus Christus zal nóóit beslissend zijn het numerieke, het grote getal, en het materiële, geweldige kracht; hoe dan ook! Want in zó'n kerk rest dan voor Mij geen plaats meer! Dan ga Ik er wég!"

God heeft van Jozua en Israëel eigenlijk verlangd dat ze zouden snijden in hun eigen vlees. Dat is het eerste deel van alle wedergeboren leven: snijden in je eigen vlees! Had de christenheid dat maar beter begrepen en in praktijk gebracht! Maar wat heeft ze zich toch vaak werelds gedragen! Wat heeft ze toch vaak vlees tot haar arm gesteld! Wat heeft ze toch kerkvorsten gehuldigd! Wat heeft ze zich toch aan kerkvergaderingen vergaapt! Eigenlijk heeft God van Zijn volk nooit anders gevraagd dan wat Hij vandaag nog vraagt: GELOOF! GELOOF! en nog eens GELOOF! "Vertrouw Mij nu maar, o Mijn volk, dan zult gij zien hoe goed alles eenmaal afloopt! Want àl die kracht en àl die macht en àl die rijkdom, dat goud, àl dat aanzien, dat heb Ík toch niet nodig??"

Bent u het er mee eens? Kom! Stem dan met Paulus in -nog eens- met Paulus in Romeinen 8! Ook toen tegenover een overmachtige wereld, zó'n kerk en zó'n wereld! Maar de apostel riep uit:

"Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? En daarom: in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem die ons liefgehad heeft. Want ik ben verzekerd dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch machten, noch heden, noch toekomst, noch krachten, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel, ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Here!"

AMEN.

lezen: Romeinen 8:31-39

zingen: psalm 149:3
psalm 20:1
psalm 33:5,6,7
psalm 147:4

18 juli 1971.